

підприємства; перерозподіл ресурсів у структурі стратегічного потенціалу підприємства.

4.Контроль за використанням стратегічного потенціалу підприємства, рішення щодо створення якого орієнтовані на майбутнє. Йдеться про те, щоб завчасно знайти деградацію задіяного стратегічного потенціалу та появу нового. Значно важливі передумови, які пов'язані з конкурентами, оскільки ресурси підприємства втрачають свою цінність саме під впливом їх активності. [3, с.86].

Дані етапи управління виробничим потенціалом підприємств агропромислового спрямування як складова стратегічного управління та її аналіз дозволяють прийняти більш зважені рішення, надати рекомендації щодо шляхів підвищення ефективності використання досліджуваної категорії.

Список використаних джерел

1. Месель-Веселяк В.Я. Приватизація і розвиток форм господарювання в АПК / В.Я. Месель-Веселяк // Економіка АПК.– 1997. – № 10. – С. 3–8.
2. Дуда С.Т., Герєга С.Х. Аналіз виробничого потенціалу як чинник забезпечення конкурентоспроможності підприємства / С.Т. Дуда, С.Х. Герєга // Науковий вісник НЛТУ України.- 2010.- вип.20.8.-с.134-136.
3. Судомир С.М., Качурівська Г.М. Модель управління стратегічним потенціалом підприємства / С.М. Судомир, Г.М. Качурівська // Всеукраїнський науково-виробничий журнал “Інноваційна економіка”.- 2012.- №4(30).-с.85-87.

Нестерук І. В.

студентка навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів напряму підготовки «Менеджмент» Подільського державного аграрно-технічного університету, м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гоголь Т. В.

РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Питання конкурентоспроможності підприємства є актуальною проблемою його функціонування в умовах ринкового середовища. Саме середовище невпинно змінюється, й це впливає на конкурентні позиції підприємства. Підвищення значимості екологічних факторів ставить питання про постійне вдосконалення систем екологічного менеджменту на підприємствах залежно від поточного та стратегічного значення цих факторів.

Дієвим інструментом регулювання якості навколишнього середовища є екологічний менеджмент, запроваджуючи який Україна не тільки декларує своє право на входження до європейської спільноти, а й підтверджує свої наміри практичними діями. Екологічний менеджмент можна також трактувати як екологічно безпечне управління сучасним виробництвом, за якого досягається оптимальне співвідношення між екологічними та економічними показниками. Доказом того, що екологічний менеджмент позитивно впливає на конкурентоспроможність підприємств є те, що країни з найбільш жорсткими екологічними вимогами мають найвищі економічні показники. Наприклад, такі промислово розвинені країни, як США, Японія та Німеччина мають найвищі показники росту виробництва в екологічно небезпечних галузях. Встановлюючи високі екологічні стандарти, ці країни також дбають про своє майбутнє, оскільки більш жорсткі природоохоронні вимоги спонукають підприємства до удосконалення технологічних процесів, спрямованих на розвиток екологічного виробництва, а отже, на виробництво екологічно безпечної продукції. Водночас у країнах Європи успішно застосовується “Схема екологічного менеджменту і аудиту” (EMAS). Основним її завданням є підвищення рівня і поліпшення діяльності організацій щодо навколишнього середовища та забезпечення відповідною інформацією громадськості й інших зацікавлених сторін.

Як свідчать дослідження Я.П. Молчанової, суспільство поняття “екологічно безпечна продукція” більшою мірою пов’язує з безпекою для

власного здоров'я, ніж для мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище [3]. Без сумніву, виробництво екологічно безпечної продукції є корисним як для здоров'я людей, так і для навколишнього природного середовища (рис 1).

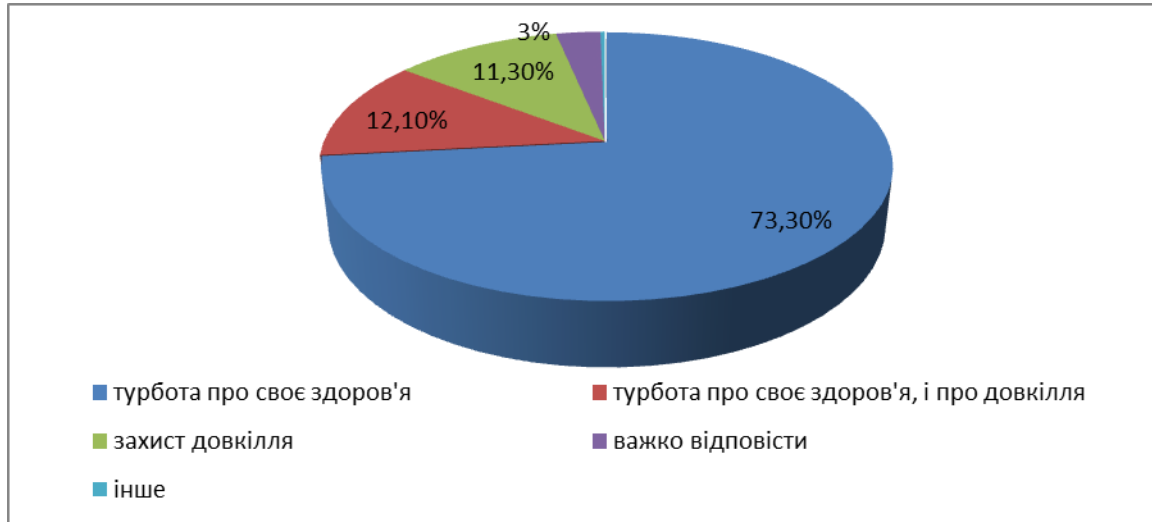

Рис.1. Мотивація купівлі екологічно безпечної продукції у населення

Не можна не погодитись з вітчизняним вченими, що сьогодні в Україні є реальна можливість змінити негативні тенденції та почати радикальне поглиблення ринкових реформ, враховуючи екологічний чинник [1]. Це передбачає реалізацію політики цілеспрямованого сприяння розвитку ефективних вітчизняних виробництв; становлення національного екокапіталу; активну підтримку створення в Україні сучасної конкурентоздатної екологічно безпечної економіки. Врахування екологічного чинника в економічному розвитку відображається, насамперед, на структурі капіталовкладень, оскільки рішення екологічних проблем потребує значних фінансових витрат. Основним джерелом фінансування витрат на охорону навколишнього природного середовища є власні кошти підприємств. Так, як свідчать статистичні дані, у 2012 р. в Україні освоєно 263727,7 млн грн капітальних інвестицій, з яких 16052,8 млн грн – у галузі сільського господарства (6,1% загального їх обсягу). Із загального обсягу освоєних капітальних інвестицій найбільше, тобто 156149,3 млн грн (59%) впроваджено за рахунок власних коштів підприємств

та організацій, 16% - за рахунок кредитів банків і лише 6% - за рахунок коштів державного бюджету.

Для порівняння: найбільше капітальних інвестицій у 2012 році було освоєно у переробній промисловості – 38,07 млрд грн, будівництві – 36,4 млрд грн, в діяльності транспорту та зв'язку – 34,7 млрд грн, торгівлі (включаючи оптову та роздрібну торгівлю, торгівлю автомобілями та їх ремонт) – 23,34 млрд грн. Лише за деякими галузями спостерігалось зростання обсягів використаних капітальних інвестицій. Так, у сільському господарстві індекс (2012/2011 рр.) становив 110,5%, у промисловості – 179,8%, у діяльності транспорту та зв'язку – 113,4%.

У регіональному розрізі найбільша питома вага капітальних інвестицій припала на Донецьку (11,4% загального обсягу), Дніпропетровську (7,8%), Київську (7,3%), Харківську (5,2%) області та м. Київ (64552 млн. грн. або 24,5%) [4]. Це, з одного боку можна розглядати як реалізація принципу “забруднювач платить”, а з іншого – свідчить про відсутність державної зацікавленості до природоохоронної діяльності як на національному, та і регіональному рівнях. Слід зазначити, що вже на теперішньому етапі розвитку експорт країн, які проводять екологічну політику, має тенденцію до зростання й не в останню чергу завдяки збільшенню частки екологічно чистих товарів і послуг. Привабливими в ролі об'єктів інвестицій стають галузі, котрі підпадають під найжорстокіше екологічне регулювання. Є всі підстави вважати, що в майбутньому ці тенденції тільки посилюватимуться. Ось чому екологічний чинник стає одним із визначальних у формуванні міжнародної конкурентоспроможності країни. На рівні окремих галузей виробництва вплив екологічного чинника не стільки однозначний і великою мірою залежить від типу галузі. Позитивний вплив природоохоронні заходи можуть чинити на галузі, що використовують сучасні технології. Першорядним завданням на сьогодні є формування екологічно справедливого ринку, який має бути створеним як у межах світової спільноти, так і всередині кожної країни. Причинами неконкуренто- та неекспортоспроможності вітчизняної продукції як

на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку, є її висока ціна, низька якість, висока енергоємність та матеріалоємність, а це, в свою чергу, пов'язано з низьким рівнем впровадження систем управління якістю (ISO 9000) та екологічного менеджменту (ISO 14000). Україні слід використовувати міжнародний досвід підвищення конкурентоспроможності для розробки нової економічної стратегії, враховуючи екологічний чинник та можливості використання конкурентних переваг, що відкриваються на ринку екологічно чистої продукції.

Таким чином, конкурентоспроможність підприємств з урахуванням екологічного чинника є потенційною здатністю підприємства до комплексного оновлення виробництва на основі запровадження маловідходних, ресурсозберігаючих і безвідходних технологічних процесів з метою зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище і забезпечення основи для майбутнього забезпечення еколого-економічної ефективної діяльності підприємства на засадах сталого розвитку. Україні слід використовувати міжнародний досвід підвищення конкурентоспроможності для розробки нової економічної стратегії, враховуючи екологічний чинник та можливості використання конкурентних переваг, що відкриваються на ринку екологічно чистої продукції. Для подолання екологічних кризових явищ необхідна підготовка висококваліфікованих управлінців, які б володіли сучасними методами й технологіями екологічного менеджменту.

Список використаних джерел

1. Буркинський Б. В. “Зелена” економіка крізь призму трансформаційних зрушень в Україні / Буркинський Б. В., Галушкіна Т. П., Реутов В. Є. – Одеса-Саки: ІПРЕЕД НАН України: ПП “Підприємство “Фенікс”, 2011. – 348 с.
2. Звіт про конкурентоспроможність України 2010: Назустріч економічному зростанню і процвітання. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www/feg.org.ua>

3. Молчанова Я. П. Обзор законодательства и практики экосертификации и экомаркировки в России и Евросоюзе / Я. П. Молчанова. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.pdfactory.com
4. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2010 р. – К.: Центр екологічної освіти та інформації, 2011. – 254 с.

Паллаг Леся Анатоліївна,

студентка навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів
спеціальності 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)» Подільського державного аграрно-
технічного університету, м. Кам'янець-Подільський
Науковий керівник: к.е.н., доцент Покотильська Н.В.

СУТНІСТЬ ПЛАНУВАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ЗДІЙСНЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Планування – вид управлінської діяльності, спрямований на визначення цілей і майбутнього стану організації, а також ресурсів, необхідних для їх досягнення.

На основі розробленої системи планів здійснюється організування робіт, мотивація задіяного для їх виконання персоналу, контролює роль результатів та їх оцінка з точки зору досягнення планових показників. Але планування – не одноразова дія, а безперервний процес, зумовлений реакцією організації на зміни зовнішнього середовища, визначенням нових або уточненням старих цілей, що потребує внесення у плани коректив. Працівники, які беруть участь у процесі планування, не просто виконують належні функції, а діють творчо і здатні до змін характеру дій, якщо того вимагають обставини [4].

Поняття "планування діяльності підприємства" можна розглядати в декількох аспектах: перший - загальноекономічний, який відповідає загальній